

РЕЦЕНЗІЯ

**на дисертацію Дубеля Михайла Володимировича за темою
«Трансформація бізнес-процесу дистрибуції під впливом глобальної
діджиталізації», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»**

Світова економіка зазнає глибинних змін у зв'язку із наявністю різносторонніх зовнішніх впливів та стрімким розвитком інформаційних технологій, які в свою чергу наповнюють ринок новими інструментаріями ефективної діяльності. Відсутність меж та кордонів у комп'ютерних мережах створюють умови поширення та ефективного розповсюдження цифрової дистрибуції. Швидкий пошук, опис, постійна підтримка, оновлення версій, використання на певний період або використання освітніх ліцензій надають надзвичайно великі переваги цифровій продукції для її масового поширення.

Трансформування світового ринку матеріально здешевлює виробництво та уможлиблює масове поширення цифрових продуктів, що надало значні переваги як виробникам та дистриб'юторам цифрових товарів. Дана трансформація позитивно впливає на збереження природного потенціалу через майже повну відсутність фізичних витрат на виробництво.

Світовий ринок очікуючи посилення глобального впливу передових технологій та росту прибутку від електронної комерції, обміну даними та послуг потребує модернізації економіки та створення чітких правил нової ери інновацій. Загально відомим є те, що кожна країна намагається рухатися до загально-світових цивілізованих правових норм, які вимагають трансформації цифрового бізнесу.

Адаптація та перетворення бізнесу за допомогою цифрових технологій є важливим інструментом у вирішенні проблем світового ринку. Інформаційні технології дозволяють будь-якій компанії гнучко змінювати власну модель бізнесу, забезпечувати інноваційний розвиток та інтегрувати у світовий ринок на конкурентних позиціях.

Дисертаційне дослідження Дубеля Михайла Володимировича на тему «Трансформація бізнес-процесу дистрибуції під впливом глобальної діджиталізації» є актуальним та містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, а саме: поглиблення теоретичних засад, удосконалення методичних положень та розроблення практичних рекомендацій

щодо дослідження трансформації бізнес-процесу дистрибуції під впливом глобальної діджиталізації, що спрямовано на визначення закономірностей формування бізнес-моделей міжнародних компаній галузі цифрової дистрибуції та їх подальше використання для пояснення сучасних трансформацій суспільних відтворювальних процесів у галузі міжнародних економічних відносин.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні теоретико-методологічних засад дослідження проблем трансформації бізнес-процесу дистрибуції під впливом глобальної діджиталізації та розробці науково-практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів державного сприяння розвитку цифрових трансформацій у контексті підвищення сталості сучасних бізнес-моделей міжнародних компаній та зростання екстернальних ефектів цифрової дистрибуції задля інклюзивного розвитку світу.

Серед наукових результатів теоретичного та науково-методичного характеру слід виокремити такі:

удосконалені:

- удосконалено теоретичні засади дослідження впливу цифрової дистрибуції на сталий розвиток країн, шляхом визначення системи екстернальних ефектів розвитку цифрової дистрибуції у контексті досягнення цілей сталого розвитку;

- алгоритми дослідження впливу глобальної діджиталізації на динаміку та тенденції процесу дистрибуції;

- методичні положення та розроблені практичні рекомендації щодо дослідження трансформації бізнес-процесу дистрибуції під впливом глобальної діджиталізації.

- алгоритм дослідження впливу глобальної діджиталізації на динаміку та тенденції процесу дистрибуції та аналізу причин випереджального розвитку цифрової дистрибуції.

розвинуті:

- модель оптимізації бізнес-процесу цифрової дистрибуції міжнародної компанії, що ґрунтується на принципах концепції «витягування» цифрових товарів і послуг на ринок, з використанням нотації BPMN;

- підходи систем глобального ринку цифрової дистрибуції, до яких віднесено цифрову дистрибуцію відеоконтенту, цифрову дистрибуцію аудіоконтенту, цифрову дистрибуцію мобільних додатків, цифрову дистрибуцію програмного забезпечення, цифрову дистрибуцію відеоігор та цифрову

дистрибуцію публікацій.

Практична цінність розробок підтверджується їх застосуванням у діяльності державних установ та національних підприємств, зокрема: у Департаменті міжнародного співробітництва та регіонального розвитку прийнятий до впровадження механізм сприяння розвитку цифрових трансформацій у контексті підвищення сталості сучасних бізнес-моделей міжнародних компаній (довідка № 561/0-6 від 12.04.2022 р.); у ТОВ «Фарба Сервіс України» прийнята до впровадження модель оптимізації бізнес-процесу цифрової дистрибуції міжнародної компанії (довідка від 14.02.2022 р.); у ТОВ «Аналізи. ПРО» прийняті до впровадження напрямки збільшення обсягу доходів компаній на ринку цифрової дистрибуції (довідка від 17.02.2022 р.).

Результати досліджень також використовуються у навчальному процесі Донецького національного університету імені Василя Стуса під час викладання навчальних дисциплін «Topical issues of international economic relations under Industry 4.0», «Дигітальна економіка», «Електронний бізнес» (довідка № 13/01.1.3-43 від 04.02.2022 р.).

Позитивної оцінки заслуговує те, що дисертаційна робота виконана відповідно до тематики наукових досліджень кафедри міжнародних економічних відносин Донецького національного університету імені Василя Стуса: «Формування конкурентних стратегій національних виробників в сучасній парадигмі глобального економічного середовища» (номер держреєстрації 0118U002395, 2018-2020 рр.), у рамках якої запропоновано визначення основних сучасних трендів розвитку глобальної діджиталізації бізнесу.

Всі отримані наукові результати дисертації опубліковані, апробація результатів є достатньою. Основні результати дисертаційної роботи знайшли своє відображення у 24 наукових працях загальним обсягом 7,66 д.а., з них особисто автору належить 6,87 д.а., у тому числі 7 статей у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України (2 – в співавторстві), з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію, 2 статті у періодичних наукових виданнях держав, які є членом Європейського Союзу і ОЕСР, 15 публікацій (із них 2 – в співавторстві) – матеріали і тези наукових конференцій.

У дисертації та наукових публікаціях здобувача не виявлено академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо.

Позитивно оцінюючи рівень новизни представлених теоретичних та практичних результатів проведених здобувачем досліджень, отриманих

висновків та рекомендацій їх наукової обґрунтованості, рівня виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності, ступень апробації і відображення основних положень дисертаційної роботи Дубеля Михайла Володимировича на тему «Трансформація бізнес-процесу дистрибуції під впливом глобальної діджиталізації», слід зазначити, що вона відповідає спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, а її автор, Дубель Михайло Володимирович, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

Рецензент:

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри маркетингу та бізнес-аналітики
Донецького національного університету
імені Василя Стуса

Юрій ПОПОВСЬКИЙ

Підпис Юрія Поповського засвідчую

